

Ápolás Betegellátás
Alapszak
PEDAGÓGIA I/7.

Deutsch Krisztina
szakoktató

NEVELÉSI MÓDSZEREK

A módszer vagy methodus görög eredetű szó: meta + hodos = valami felé vezető út. A pedagógia a filozófiából vette át, kb. 300 éves a múltja.

- A **nevelési módszer** a nevelési cél érdekében alkalmazott eljárás, az **emberformálás hogyanja**.
- Az eljárás a módszer konkrét formája.
- Az eszközök az eljárásnak, azaz a módszer megvalósításának a segítői.

Milyen módszert használjunk?

- Meghatározza a nevelési cél és feladat.
- A gyermekek/tanulók életkora, értelmi fejlettsége.
- A nevelő személyisége, felkészültsége, vezetési stílusa.
- A rendelkezésre álló lehetőségek és eszközök.

A nevelési módszereket többféle rendszerbe foglalták. Bábosik István rendszerezésének alapja, hogy a nevelési módszer, mely szükséglet kialakítását segíti elő.

A NEVELÉSI MÓDSZEREK CSOPORTOSÍTÁSA BÁBOSIK ALAPJÁN

- SZOKÁSOK kialakítása beidegző módszerekkel
- PÉLDAKÉPEK kialakítása magatartási - tevékenységi modellek által
- MEGGYŐZŐDÉSEK formálása tudatosító hatások által

Mindhárom szükséglet kialakításában és formálásában DIREKT - KÖZVETLEN (a nevelő által preferált és megvalósított módszerek) és INDIREKT - KÖZVETETT (a tanulók közösségi tevékenységrendszer a nevelő hatás forrása) nevelési módszerek is szerepet játszanak.

A SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSÁBAN HASZNÁLATOS KÖZVETLEN MÓDSZEREK

1. **Követelés:** világosan elmondom, hogy mi az elvárás, mit szeretnék.
2. **Gyakoroltatás:** sokszor ismétlődő cselekvés folyamata - szokás, készség, jártasság kialakítására irányul, ehhez megfelelően motiválnom kell.
3. **Segítségadás:** a nehézségek megoldásában, a rossz beidegződések megelőzésében van szerepe.
4. **Ellenőrzés:** azért, hogy fennmaradjon a folyamat. Az ellenőrzéskor összemérjük az elvégzett munkát, tevékenységet az eltervezett, elvárt eredménnyel. Az ellenőrzés során elnyert tapasztalatok elemzése az értékelés. A kettőnek együtt van értelme.
5. **Ösztönzés:** elismerés, jutalmazás \Leftrightarrow elmarasztalás, büntetés. A beidegződést, valamint a további motivációt segíti.

A SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSÁBAN ALKALMAZHATÓ KÖZVETETT MÓDSZEREK

A közösségi tevékenységek megszervezését jelenti, melyek a serdülőkorral válnak egyre hatékonyabbá.

Feltételei:

- Mindenki teljes értékűen vesz részt a tevékenységben
- Közös cél, feladat alapján történő tevékenység
- Együttműködést igényel a közösségtől

Módszerei:

1. **Perspektívák megszervezése:** orientáló célkitűzés megfogalmazása, amely adekvát a közösség, és az egyén szükségleteivel - csak ekkor motivál.
2. **Hagyományok kialakítása:** a csoportkohéziót erősíti.
3. **Közvetett követelés:** nevelő általi követelmény támasztás interakciók megszervezésével.
4. **Közvetett ellenőrzés:** nevelő által megszervezett közösség általi beszámoltatás.
5. **Közvetett ösztönzés:** kölcsönös közösség előtti értékelés (csoportos elismerés, jutalmazás \Leftrightarrow csoportos elmarasztalás, megvonás).

PÉLDAKÉPEK KIALAKÍTÁSA MAGATARTÁSI - TEVÉKENYSÉGI MODELLEK ÁLTAL

KÖZVETLEN MÓDSZEREKKEL:

1. Elbeszélés: viselkedési mintákat élményszerűen előad.
2. **Tények - jelenségek élményszerű bemutatása.**
3. **Műalkotások:** irodalmi, zenei, képzőművészeti alkotások felhasználása, művészetekben megfogalmazott minták.
4. **A nevelő tevékenysége, magatartása által közvetített példa.**

KÖZVETETT MÓDON:

1. **A nevelő személyes részvétele a közösség életében:** irányítása, tanácsai, szervezőmunkája hatékony minta a közösség fejlődésében.
2. **Az egyéni vagy csoportos pozitív példa kiemelése:** segíti a pozitív értékek kiválasztását, preferálását. A kiemelteknek további motiváció.

A MEGGYŐZŐDÉSEK KIALAKÍTÁSÁBAN ALKALMAZHATÓ TUDATOSÍTÓ ÉS MEGGYŐZŐ MÓDSZEREK

Bonyolultabb cselekvési helyzetekben a MEGGYŐZŐDÉSEK az ösztönzők.

KÖZVETLEN MÓDSZEREK:

1. **Előadás, magyarázat, beszélgetés:** az előbbieken a nevelőé a főszerep, az utóbbi interaktív folyamat.

Tanulók önálló elemző munkája: a nevelő által ismerttetett feladat kapcsán a tanulók önállóan értelmezik és értékelik a fogalmakat, eszméket, értékeket. E módszer segíti a rendszerré szerveződést, meggyőződéssé válást.

KÖZVETETT MÓDSZEREK:

1. **Vita:** kölcsönös információcsere és felvilágosítás történik. A közösség tagjai elemeznek, következtetéseket vonnak le. Bizonyos értékeket, nézeteket szelektálnak, preferálnak.

A JUTALMAZÁS ÉS BÜNTETÉS, MINT NEVELÉSI MÓDSZER

JUTALMAZÁS

- Pszichológiai alapja a serkentés. A pozitív magatartást megerősíti, ezáltal ösztönzi a fejlődést.
- Minden pozitív tartalmú erőfeszítést érdemes megerősíteni, mert ez motivál leginkább. Mivel mindenki vágyik rá, fokozott nevelő hatású.
- A kötelességből elvégzett feladatokat ne jutalmazzuk.
- Egyénre szabott legyen.
- Formái:
 - verbális
 - írásos
 - szociális
 - anyagi

BÜNTETÉS

- Pszichológiai alapja a gátlás. A reális énkép kialakításában, a helyes önértékelés szempontjából büntetésre, kudarcra is szükség van.
- Az nem mindegy, hogy hogyan büntetünk és milyen mértékben.
- A gyermeknek tudnia kell a büntetés okát.
- A tett után következzen.
- A negatív cselekedethez mért legyen és ne legyen visszhangja.
- Egyénre szabott legyen.
- Formái:
 - verbális vagy írásos
 - én-, tárgy-, szabadságmegvonásos
 - szeretetmegvonás, megszégyenítés, fizikai büntetés - NEM SZABAD